

Hyvää edullisesti

4.2.2008

mikä on sellainen palvelu, jonka laatu on selvästi parantunut kymmenen vuoden kuluessa, joka on Pohjois-Suomessa edullisempaa ja parempilaatuista kuin Etelä-Suomessa, syrjäseudulla samanhintaista kuin taajamissa ja jopa edullisempaa kuin suurissa kaupungeissa, Suomessa edullisempaa kuin muualla? Lisäksi tuon palvelun veroton reaalihintana on Suomessa laskenut viimeisen 11 vuoden aikana 0,5 % vuodessa.

Toimitusvirheiden ilmaantuessa puhelimeen vastataan ja vikoja lähdetään välittömästi korjaamaan. Oikea vastaus ei ole todellakaan kauppa, pankki, posti, puhelin, paikallisliikenne, junaliikenne, lentoliikenne, terveydenhoito, televisio, matkapuhelinoperaattori vaan sähköjakelu.

Sähkönjakelun mielikuva ei monenkaan mielestä taida vastata ylläolevia numeroillakin mitattavia tosiasioita. Onhan sähköjakelu alueellisella yksinoikeudella tapahtuvaa toimintaa. Julkisuudessa näkyvät fortumit, vattenfallit ja eonit peittävät mielikuvamaailmassa alleen paikallisesti omistettujen jakeluyhtiöiden, joiden hinnoittelu voi olla huomattavastikin alle Energiamarkkinaviraston salliman yhtiökohtaisen maksimin.

Vuodenvaihteen osin sähköveron korotuksesta aiheutuneen siirtohinnan korotuksen jälkeenkin Rovakairan siirtohinnat ovat edelleenkin edullisimpien siirtoyhtiöiden joukossa. Olemme edelleen tiettävästi ainoa siirtoyhtiö, joka lähettää jakelukeskeytyksistä ennakkotiedon asiakaskohtaisesti postikortilla ja joka on sitoutunut alan suosittuun lyhytaikaisten keskeytysten, räpsyjen, hyvityksistä asiakkaille ja joka lisäksi on lupautunut maksamaan hyvityksen yli 8 tunnin käyttökeskeytyksistä. Viime vuonna sähkövikojen aiheuttamat keskeytykset vähenivät sekä lukumäärällisesti että kestoajallisesti suunnilleen puoleen edellisvuotisesta (tykkyongelmat). Myös räpsyjen määrä väheni niin paljon, ettei korvausrajoja ylitetty.

Jakeluyhtiönä olemme hyvin tietoisia sähkön tärkeydestä ja merkityksestä alueellamme. Yli puolet talouksista lämpimää osittain tai kokonaan sähköllä. Vaikka siirtohinnat ovat edulliset, Etelä-Suomea suurempi kulutus korostaa hinnan merkitystä. Taistelemme sähkölämmitykselle esitettyjä lisärasitteita vastaan. Tasapuolisuuden nimissä sähköllä jo oleva päästökaupparasite tulisi kohdistaa muihinkin lämmitysmuotoihin.

Pyrimme hakemaan toiminnallemme lisätehokkuutta ja asiakaspalvelulle lisäresursseja muuttamalla Rovaniemen Energian kanssa samoihin toimitiloihin Revontuli-kauppakeskukseen huhtikuussa.

Niin talvi kuin sähköasiatkin ovat etelään verrattuna varsin hyvällä tolalla.

Hyvää kevättä

Hannu Haase
toimitusjohtaja

Miten käy Lapin

...metsän?

...maantien?

...poron?

...matkailun?

Ilmastonmuutos vaikuttaa säihin, metsiin, maanteihin, porolaitumiin...

Hän on täällä tänään. Vain harvat enää kiistävät, etteikö maapallon ilmasto olisi muuttumassa. Nyt käydään enemmän keskustelua siitä, kuinka nopea muutos on, mitkä ovat ilmaston lämpenemisen vaikutukset ja kuinka niihin voidaan sopeutua. Vievätkö lämpenevät talvet talvimatkailejia, kun lumiraja vetäytyy pohjoisemmaksi. Katoavatko mustikat metsistä, kun varvut häviävät heinille? Voidaanko nastarenkaista luopua, jos tiet pysyvät sulina läpi vuoden? Voidaanko suksien myynti lopettaa tarpeettomana? Hiipuuko hiihtoharrastus? Entä hiihtokisat, kun yleisö on etelässä ja lumi pohjoisimmassa Lapissa.

Tulevatko mönkijät moottorikelkkajien tilalle?

Kuka pelastaisi Lappiin ”oikean”, vanhan hyvän ajan talven, joka yleensä alkoi lokakuun puolivälissä. Viime vuosina siitä ei ole voitu olla aivan varmoja. Jopa joulupukin kotikaupungissa on jouduttu muutamina vuosina jännäämään, onko jouluna lunta. Etelä-Suomessa mustia jouluja on koettu jo usein. Ilmastonmuutos aiheuttaa monenlaisia

pohdintoja. Kysymyksiä on paljon, mutta vastauksiakin on monilta asiantuntijoilta saatu. Viranomaiset ovat toimineet ja laatineet sopeutumisstrategioita tulevaisuuden varalle muun muassa maa- ja metsätalousministeriössä, Tiehallinnossa, Paliskuntain yhdistyksessä - ja monessa muussakin paikassa. Tämä kertoo siitä, että ilmastonmuutos on otettu todesta.

Rovaniemelle Lahden ilmasto 50 vuoden kuluttua?

Ilmastotutkija Heikki Tuomenvirta Ilmatieteen laitokselta esitti äskettäin Lapin Kansa -lehdessä näkemyksensä siitä mitä ilmastonmuutos tuo mukanaan Suomeen: ”Tammikuun puolivälissä Lapissa vihmoo vettä, lämpö on muutaman asteen plussaan puolella ja etelätuuli ravistelee kulkijoita.” Tällaiset säät ovat hänen mukaansa yleistymässä. Toisaalta sää vaihtelee päivästä toiseen.

Eira Järviluoman ja Tapani Pöyryn työmaa - laaja Lappi - käy lähivuosina ja vuosikymmeninä entistä haastavammaksi.

Ilmastonmuutoksessa seurataan kuitenkin tilastojen pitkän aikavälin keskiarvoa. Ne osoittavat maapallon ilmaston lämpenevän odotettua nopeammin, jos kehitys jatkuu nykyisellä vauhdillaan. Lapin pääkaupungille Rovaniemelle muutos merkitsisi kutakuinkin Lahden (vain 100 km Helsingistä) ilmastoja jo 50 vuoden kuluttua. Vuoden keskilämpötila Rovaniemellä on nykyisin noin nolla, Lahdessa neljä astetta plussan puolella. Lapista ei sentään uskota syntyvän lumetonta läänää. Lumikausi lyhenee kuitenkin rajusti eli noin 1,5 kuukautta 50 vuodessa. Muutos on raju, mutta sitä voidaan hillitä, mikäli ilmakehään kertyviä kasvihuonekaasujen määrää pystytään pysäyttämään ja jopa vähentämään niitä. Tehtävä on vaikea ja vaatii tehokasta kansainvälistä yhteistyötä ja ennen kaikkea tiukkoja kansainvälisiä ilmastopolitikoita ja niiden noudattamista.

Tiehallinto ennakoi sateita ja nopeita säätilan muutoksia

Lapin tiepiirin tiejohtaja Tapani Pöyry ja ympäristövastaava Eira Järviluoma nojaavat tulevaisuuden arvioinnissa ennen kaikkea **Seppo Saarelaisen** ja **Lasse Makkosen** esiselvitykseen Ilmastomuutoksen sopeutuminen tienpidossa. Järviluoma kuului selvitystyön ohjausryhmään.

Selvityksen lähtökohtana on kolme viime vuosien poikkeavaa säätapaukta: Oravaisen ja Vesannon rankkasateet kesällä 2004, Suomenlahden merenpinnan nousu tammikuussa 2005 ja Lapin tulvat keväällä 2005.

Tienpidossa ennakoitaan Suomen ilmastossa merkittäviä muutoksia vuoteen 2100 mennessä:

- Keskilämpötilat nousevat 3-5 astetta.
- Kesien maksimilämpötilat nousevat noin 5 astetta ja talvien minimilämpötilat noin 10 astetta.
- Vuotuinen sademäärä kasvaa noin 15 prosenttia. Samalla kasvaa myös tulvariski.
- Kuuden tunnin sekä viiden vuorokauden aikana kertyvät sademaksimit kasvavat keskimäärin 25 prosenttia ja joillakin alueilla yli 50 prosenttia. Kevättulvat eivät merkittävästi voimistu.
- Kesät ovat kuitenkin kuivempia ja lämpimämpiä, jolloin pohjaveden pinta

alenee.

- Myrskyjen voimistumisesta ei ole täyttä varmuutta.
- Lumipeitteen keskimääräinen paksuus ja talven pituus vähenevät erityisesti Etelä-Suomessa.

Vaikutukset tienpitoon

- Jätteiden ylläpitoedellytykset heikkenevät.
- Liukkaudentorjunnan tarve kasvaa Pohjois-Suomessa, kun talvet leudontuvat.
- Vuotuinen tienpinnan jäätymis-sulamis syklien kokonaismäärä vähenee merkittävästi Etelä-Suomessa, sillä talvikausi lyhenee.
- Maksimilumikuormat vähenevät Etelä-Suomessa noin puoleen, mutta pysyvät Pohjois-Suomessa lähes ennallaan.
- Liikennettä häiritsevien lyhytaikaisten lumisateiden voimakkuus kasvaa.
- Vähäisempi roudan syvyys voi johtaa runsaampaan puiden kaatumiseen talvimyrskyissä.
- Vesistöjen ja tekojärvien tulvimisriski kasvaa.
- Erityisesti rankkasadetulvan riski kasvaa.
- Tierakenteiden vaurioriski kasvaa ja elinkaari lyhenee pohjaveden nousun aiheuttaman kantavuuden alenemisen myötä.
- Routa on otettava edelleen huomioon tierakenteiden suunnittelussa routivalla pohjamaalla.

Säämuutoksiin varaudutaan

Ilmastonmuutoksen vaikutuksiin voidaan varautua, jos vaikutusten suuruus ja kohdistuminen osataan ennalta arvioida. Rankkasateiden, myrskytuulien ja ilman lämpötilakehityksen ennakointi liittyy sään ennustamiseen ja sääsimulointeihin lyhyellä aikavälillä ja ilmastostenaarioihin pitkällä aikavälillä.

Tämä koskee muun muassa tulviin ja niiden aiheuttamiin vaurioihin ja ongelmiin varautumista sekä liukkauden ja lumiolojen muuttumisen ennakoitua.

Puuston kasvu lisääntyy pohjoisessa

Metsätaloudessa ilmastonmuutos tuo mukanaan Lapin kannalta hyvää ja huonoa. Puuston kasvu lisääntyy enemmän pohjoisessa kuin etelässä. Lämpötilan ja hiilidioksidipitoisuuden nousun sekä sadannan lisääntymisen seurauksena metsänraja siirtyy pohjoisemmaksi. Ilmastonmuutos aiheuttaa muutoksia myös maaperään ja kasvillisuuteen. Metsien kasvun lisääntyminen on sinänsä hyvä juttu, sanoo **Metsäntutkimuslaitoksen Rovaniemen toimintayksikön johtaja, maa- ja metsätaloustieteiden tohtori Martti Varmola**. Mutta pitkät syksyt tuovat mukanaan myös ongelmia. Vaikka puut ovat so-

peutuneet varsin hyvin, ääri-ilmiöt ja kasvukauden pidentyminen vaikuttavat puiden vuosirytmiiin ja voivat sekoittaa sitä.

Syynä on se, että toisaalta kasvu alkaa liian aikaisin, mutta toisaalta puut eivät osaa talveentua ajoissa.

Myös myrskytuhot metsissä voivat lisääntyä, koska routa vähenee ja tuulet voivat lisääntyä.

Ilmastonmuutoksen merkit on viime vuosina nähty esimerkiksi Rovaniemellä. Lapin pääkaupunki on yhä lumivarma paikka, mutta talven tulo on usein viivästynyt marraskuun lopulle.

Martti Varmola

Jukka Knuuti

Metsittyvätkö tunturit?

Vuoden keskilämpötilan ei Varmolan mukaan tarvitse ”kovin kauheasti” nousta, kun tunturit alkavat jo metsittyä.

- Avotunturit varmaan säilyvät, hän arvelee.

Kesäisin on omat haasteensa: metsäpallot voivat lisääntyä, jos kesät lämpenevät ja kuivuvat.

Samalla se voi merkitä tuhohyönteisten ja sienitautien lisääntymistä.

- Pahimmillaan uhkana saattavat olla aivan uudet tulokaslajit.

Kiusat eivät lopu edes siihen: vähentyvä routa vaikeuttaa metsätöitä ja puunkorjuuta.

Enemmän puuta

Arvioiden mukaan kaikkien puulajien kasvu todennäköisesti paranee ilmastomuutoksen seurauksena koko maassa, enemmän Pohjois- kuin Etelä-Suomessa. Puuston kasvun ennustetaan nousevan 40 prosenttia ja vuotuisten hakkuumahdollisuuksien lisääntyvän 22 prosenttia ilmastomuutoksen takia tällä vuosisadalla. Ennusteissa on otettu huomioon noussut lämpötila, hiilidioksidipitoisuus ja sadanta. Kasvun lisääntyminen on kuitenkin riippuvainen maaperästä. Kuivahkoilla kasvupaikoilla runkotilavuus kasvaa suhteellisesti vähemmän kuin tuoreilla kankailla.

Tohtori Varmola perustaa arvionsa Lapin metsien tulevaisuudesta vuonna 2005 ilmestyneeseen maa- ja metsätalousministeriön julkaisuun Ilmastonmuutoksen kansallinen sopeutumisstrategia.

Muutos - oli se millainen tahansa - on ainakin vaikutuksiltaan merkittävä: Suomen 31 miljoonan hehtaarin maapinta-alasta metsätalousmaata on 26 miljoonaa (86%), josta varsinaista metsämaata on 20 miljoonaa hehtaaria.

Ilmastonmuutos porotalouden silmin

Jo neljäs vetinen ja vähäluminen talvi on saanut myös porotalouden edustajat pohtimaan vakavasti ilmastomuutoksen vaikutuksia laidunmaihin.

- Kun laajemmin alettiin puhua ilmastomuutoksesta ja ilmaston lämpenemisestä pohjoisella pallonpuoliskolla, olivat ihmisten ensimmäiset reaktiot

pelkästään positiivisia, sillä yleisesti odotettiin talvien lyhenevän ja kesäkauttien pitenevän, sanoo **Paliskuntain yhdistyksen puheenjohtaja Jukka Knuuti**.

Näin Knuutin mukaan onkin tapahtunut, vaikka talven ja kesän välin ovat korvanneet pitkät kevät ja syksyt

- Tuskin kukaan enää muistaa varoitusten sanoja sateiden muuttumisesta ja pakkasten puuttumisesta.

Laidunkierto muuttumassa

Ilmaston muuttuminen eri vuodenaikoina koskettaa myös porotaloutta, sillä poron vuotuinen laidunkierto on pikku hiljaa muuttumassa. Kesän aikana ravinnon kasvu on vauhdittunut ja vastavasti nopeasti kasvava myös lakastuu pian. Porojen käyttämä kesäaikainen ravinto korsiintuu ja mädäntyy varsin pian rehevöityneissä metsissä.

- Tämä on yksi syy, miksi porot muuttavat laidunkiertoa ja pyrkivät pois metsistä asutusten ja taajamien läheisyyteen.

Talvien sateiden muuttaessa olomuotoaan vedestä lumeksi ja siltä väliltä, on porojen perinteinen ruuan hankintatapa, kaivaminen käynyt mahdottomaksi, koska laitumet joutuvat hankien ja jopa jäätiköiden peittämäksi. Porot lähtevät silloin yleensä kulkemaan ja etsimään seutuja, joissa kaivaminen tai ruoanhankinta on mahdollista.

Ilmastonmuutos on siis muuttanut poron ravintoketjua epäedulliseen suuntaan. - Ehkäpä juuri sen vuoksi osa poroista pyrkii taajamien ja asutusten läheisyyteen, aivan kuin ne haluaisivat osoittaa ihmiselle, että korjaapa aiheuttamasi vahinko, otsonikato. ■

www.rovakaira.fi

Veitikantie 4, PL 8013, 96101 Rovaniemi
Puhelin (016) 33 771. Asiakaspalvelu (016) 337 720. Faksi (016) 337 801
asiakaspalvelu@rovakaira.fi

Rovaniemen palvelupiste

Napapiiri, PL 8013,
96101 Rovaniemi
(Käyntiosoite Pukinpolku 40)
Puhelin (016) 33 771
Asiakaspalvelu (016) 337 720
Faksi (016) 337 871

Sodankylän palvelupiste

Ojennustie 3,
99600 Sodankylä
Puhelin (016) 33 771
Asiakaspalvelu (016) 337 720
Faksi (016) 337 874

Kittilän palvelupiste

Lukkarintie 30
99100 Kittilä
Puhelin (016) 33 771
Asiakaspalvelu (016) 337 720
Faksi (016) 337 821

